

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce – Kooperace a její projevy u dětí předškolního věku

Autorka – Barbora Dočekalová

studijní obor – Psychologie s rozšířením o speciální pedagogiku

Oponent – Doc. PhDr. Dobromila Trpišovská, CSc.

Autorka si pro svou bakalářskou práci vybrala zajímavé a v české psychologické literatuře, respektive v kvalifikačních pracích studentů psychologie, zatím ne příliš frekventované téma kooperace dětí v předškolním věku v zadané úkolové situaci. Za zpracování úkolu zaslouží pochvalu.

Práce má tradiční strukturu odborné studie, s dobře promyšleným obsahem jednotlivých částí a kapitol. V teoretické části se autorka věnuje sociálnímu vývoji dítěte předškolního věku, hře jako hlavní činnosti a kooperaci a jejím projevům ve hře dítěte. Vychází z dostatečného množství literárních zdrojů včetně řady zahraničních studií a se zdroji pracuje korektně. (špatně napsané jméno Duplnický na str. 16 budiž omluveno).

Pro empirickou část práce si vytkla autorka tři cíle, konkretizované ve třech výzkumných otázkách:

1. Jaké projevy kooperace (strategie) identifikujeme u pěti a šestiletých dětí při zadané úkolové situaci?
2. Jaké projevy kooperace jsou charakteristické pro chlapce, pro dívky a pro smíšené dvojice?
3. Lze identifikovat odlišnosti v projevech kooperace u dětí podle věku a nadání?

Pro splnění cílů a nalezení odpovědí na výzkumné otázky autorka vybrala standardní hrovou úkolovou situaci, kterou zadávala dvojicím dětí docházejícím do předškolních tříd pěti různých mateřských škol. Oceňuji, že se jí podařilo získat pro spolupráci učitelky z těchto škol, které jí pomohly vybrat šikovné, nadané děti do výzkumného souboru, který byl poměrně velký (72 dětí) vzhledem k metodě výzkumu. Na druhé straně ale výběr nadaných dětí snižuje možnosti zobecnování výsledků výzkumu. Úkol, který děti plnily byl ze sady úkolů pro diagnostiku schopností, která vznikla v Dúsdorfu v roce 2008, pro zjišťování kooperace děti měly postavit společně most z kostek.

Autorčin přínos nespočívá v metodě zjišťování kooperace, ale systematickosti zpracování výsledků bádání a popisu strategií kooperace, které se u dětí objevily a zjištění genderových odlišností. Výzkum sám o sobě byl časově velmi náročný a analýza výsledků je velmi důkladná a systematická, kvalitní je i diskuze, jen bych posunovala v rozvržení práce.

Nelíbil se mi Závěr práce. Domnívám se, že by měl být stručnou rekapitulací celé práce, nikoli jen odpovídat na výzkumné otázky a přinášet tabulky s výsledky.

Také se zcela neshodnu s autorkou ve vidění limit práce. Nevadilo by mi tolik, že všechny děti neměly stejnou sadu kostek, neboť primárně se zjišťovala kooperace jako taková, nikoli fantazijní kooperace. Domnívám se, že k limitům patřila především předchozí zkušenost dětí s kooperací. V teoretické části autorka zdůrazňuje socializační vliv rodiny, ale ani ve výběru respondentů, nebo v analýze výsledků se kvalita rodinného prostředí v úvahu nebrala. Vliv by mohla mít i sourozenecká konstelace.

Celkově hodnotím bakalářskou práci Barbory Dočekalové jako velmi zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 25.5.2020

Dobromila Trpišovská